

*Державний навчальний заклад «Кіровоградський професійний
ліцей імені Героя Радянського Союзу О.С.Єгорова»*

Стилі сімейного виховання та їх вплив на особистість дитини

Підготувала
практичний
психолог
Корда Є.М.

Кіровоград 2014 рік

*Не виховуйте дітей, а виховуйте себе –
діти все одно будуть наслідувати Вас!*

Сім'я - провідний чинник розвитку особистості дитини, від якого залежить подальша доля людини.

Існують різні стилі сімейного виховання, які по-своєму впливають на особистість дитини. Батько і мати можуть використовувати різні стилі виховання, взаємно доповнюючи, або підриваючи вплив один одного. Пропоную Вам до ознайомлення три найбільш розповсюджених стилі виховання та їх вплив на особистість дитини.

Авторитарне виховання – тип сімейного виховання, в рамках якого певна ідеологія приймається як єдине істинне. При цьому

домінує такий виховний метод як вимога. Примус є основним шляхом передачі соціального досвіду дітям. У діяльності батьків домінує догма загальної опіки, безпомилковості всезнайства.

Переважаючими методами управління діяльністю дітей є накази, які можуть віддаватися в жорсткій і м'якій формі (у вигляді прохання, яке не можна не виконати).

Авторитарний батько завжди дуже строго контролює поведінку дітей, вимогливий до чіткості виконання його вказівок. Ініціатива дітей не заохочується або заохочується в суворо визначених межах. Діти авторитарних батьків відрізняються замкнутістю і боязкістю. Майже або зовсім не прагнуть до незалежності. Зазвичай похмурі, невибагливі і дратівливі. У підлітковому віці ці діти (особливо хлопчики) можуть

надзвичайно бурхливо реагувати на заборонне і караюче оточення, в якому їх ростили, стаючи іноді неслухняними, агресивними. Дівчатка ж найчастіше залишаються пасивними, залежними. Авторитарний стиль викликає в дітей відчуження від батьків, почуття своєї незначності і небажаності в сім'ї. Батьківські вимоги, коли вони здаються необґрунтованими, викликають протест і агресію або звичну апатію і пасивність. Надмірна терпимість також викликає в підлітка відчуття, що батькам немає до нього справи і заважає формуванню у нього відповідальної залежності.

Найкращі взаємини дітей з батьками складаються звичайно тоді, коли батьки дотримуються демократичного стилю

виховання. Цей стиль найбільшою мірою сприяє вихованню самостійності, активності, ініціативи і соціальної відповідальності. Поведінка дитини спрямовується в цьому випадку твердо, послідовно і разом з тим гнучко і

раціонально: батько завжди пояснює мотиви своїх вимог і заохочує їхнє обговорення підлітком; влада використовується лише в міру необхідності; в дитині цінується як слухняність, так і незалежність; батько встановлює правила і твердо впроваджує їх у життя, але не вважає себе непогрішним: він прислухається до думок дитини, але не потурає його бажанням. У порівнянні з іншими дітьми, такі підлітки більш впевнені в собі, повністю себе контролюють і соціально компетентні. З часом у них розвивається висока самооцінка, а в школі вони вчаться набагато краще, ніж діти, виховані батьками з іншими стилями поведінки.

Ліберальний стиль (невтручання) – дитина належним чином не виховується, практично не знає заборон і обмежень з боку батьків або не виконує вказівок батьків, для яких характерне невміння, нездатність або небажання керувати дітьми.

Стаючи більш дорослими, такі підлітки конфліктують з тими, хто не потурає їм, не здатні враховувати інтереси інших людей, встановлювати міцні емоційні зв'язки, не готові до обмежень і відповідальності. З іншого боку, сприймаючи недолік керівництва з боку батьків як прояв байдужості та емоційного відторгнення, діти відчувають страх і невпевність.

Нездатність сім'ї контролювати поведінку підлітка може призвести до втягнення його в асоціальні групи, оскільки психологічні механізми, необхідні для самостійної, відповідальної поведінки в суспільстві, у нього не сформувалися.

Діти ліберальних батьків можуть бути неслухняними й агресивними. До того ж вони схильні потурати своїм слабкостям, імпульсивні і часто не вміють вести себе на людях. Однак у деяких випадках вони

стають активними, рішучими та творчими людьми.

На практиці жоден із наведених стилів не може виявлятися в «чистому вигляді». У кожній сім'ї можуть застосовуватися різні стилі в залежності від ситуацій і обставин. Головне – знати в усьому міру.

